

1. Simon Jenko: OBRAZI

Simon Jenko se je rodil leta 1835 v Podreči pri Mavčičah. Gimnazijo je končal v Novem mestu in Ljubljani. Po maturi je odšel v celovško semenišče, naslednje leto pa se je vpisal na dunajsko univerzo, kjer je končal pravo. Najprej je bil domači učitelj, potem pa odvetniški pripravnik v Kranju in Kamniku. Umrl je v Kranju.

Pesniti je začel kot ljubljanski gimnazijec, sodeloval je v rokopisnem glasilu Vaje. Jenko je najpomembnejši slovenski lirik obdobja med romantiko in realizmom.

Značilnosti lirskih pesmi:

- oblika: preproste pesemske oblike (4-vrstične kitice po zgledu ljudske poezije)
- slog: preprost, razumljiv
- pesmi glede na vsebino: ljubezenski motivi, bolj pogosta miselna lirika z razmišljanji o življenju, človekovi usodi in naravi.

V Jenkovo prozno delo spadajo 3 kratke zgodbe: Spomini, Tilka, Jeprški učitelj.

Njegove pesmi delimo na:

- domovinske: Samo, Adrijansko morje, Naprej, Slovenska zgodovina, Gori
- ljubezenske: cikel pesmi Obujanke
- pesmi o naravi/refleksivna lirika: cikel 20 pesmi z naslovom Obrazi.

Pisal je tudi epske pesmi: Knezov zet, Zimski večer.

Obrazi

Obrazi so ciklus 20 pesmi, Jenko jih je napisal okoli leta 1860. Naslov pomeni slike ali podobe iz narave in človekovega življenja. Pesmi so zgrajene v obliki "podob" (obraz=podoba).

Osrednji motiv pesmi je razmerje med človekom in naravo; Jenko to razmerje prikazuje realistično. Slog je preprost in razumljiv.

Večinoma gre za miselno liriko, ki s pomočjo podob iz narave oblikuje nekatere osrednje teme: minljivost življenja, nepomembnost človeka v primerjavi z vesoljno naravo, neprestano spreminjanje vsega. Obraze lahko primerjamo s Prešernovimi Soneti nesreče. Pri Jenku gre za spoznanje, da je človek odvisen od narave, sam v sebi je razdvojen in zato nesrečen. Tega ga ne more rešiti niti smrt.

Kitična in verzna oblika Obrazov je enaka. Vsaka pesem je zgrajena iz treh štirivrstičnih kitic. Verz je kratek, šestzložjen krakovjak (verz poljske ljudske pesmi), torej tirstopični trohej -U-U-U.

V pesmih je veliko presonifikacij.

V 5. obrazu Jenko razmišlja o soncu kot delu narave. Sonce spregovori (personifikacija): sijalo je že takrat, ko ne pesnika ne rož še ni bilo. Človek je minljiv, narava pa je večna. Sonce označi kot mogočno, človek je nemočen.

10. obraz govori o materi, ki žaluje za mrtvo hčerjo. Vse je žalostno, le narava razsipava svoje cvetje. Človek je nesrečen, ko doživlja smrt, razpoloženje je mračno. Narava je vesela, za človeka ji je vseeno. Človek je otožen, slavec je vesel - neskladje.

V 13. obrazu Jenko opisuje brezo, ki je simbol za pesnika in človeštvo nasploh. S podobo breze med borovci ponazori človekovo osamljenost. Breza raste, veter ji otresa listje in jo maje. Ne sodi v okolje, na katerega je obsojena. Veter nosi njeno listje v tuje kraje. Domači ljudje so oddaljeni, pesnik jim sporoča o svojem življenju. Z brezo ponazori svoj položaj v tujem svetu.

Ideja cikla je prikazati neskladen odnos med človekom in naravo. Človek je šibak, minljiv, narava je mogočna, večna, ni ji mar za človeka.